

Uvod

KAZALO

1. PREDGOVOR

- 1.1 PREDGOVOR KNJIŽNE IZDAJE (1997)
- 1.2 PREDGOVOR PRVE ELEKTRONSKE IZDAJE (2005)

2. NAPOTKI ZA UPORABNIKA

- 2.1 SPISEK IN ABECEDNI RED
- 2.2 STRUKTURA VSEBINE
 - 2.2.1 Izgovorjava
 - 2.2.2 Izvor besed
 - 2.2.3 Sopomenke
 - 2.2.4 Navzkrižne reference
 - 2.2.5 Sorodna gesla
 - 2.2.6 Dodatno gradivo
- 2.3 NEKAJ SPLOŠNIH VSEBINSKIH POJASNIL
 - 2.3.1 Lastna imena
 - 2.3.1.1 Zemljepisna imena
 - 2.3.1.2 Osebna imena
 - 2.3.1.3 Ljudstva
 - 2.3.1.4 Naslovi umetniških del
 - 2.3.1.5 Druga lastna imena
 - 2.3.2 Številke
 - 2.3.3 Datumi
 - 2.3.4 Okrajšave

3 SODELAVCI

- 3.1 Pri nemški izdaji
- 3.2 Pri slovenski knjižni izdaji
- 3.3 Pri elektronski izdaji

1. PREGOVOR

1.1 PREGOVOR KNJIŽNE IZDAJE (1997)

V založbi DZS smo že dalj časa ugotavljali, da med slovenskimi bralci vlada veliko zanimanje za splošni leksikon, obsežnejši in izčrpnější od tistih, ki so jim bili na voljo. Po temeljitem izbiranju in tehtanju, kakšno naj bi bilo takšno delo po obsegu in kakšna naj bi bila njegova vsebinska zasnova, smo za predlogo *VELIKEGA SPLOŠNEGA LEKSIKONA* izbrali Knaurov splošni leksikon, delo sodelavcev Leksikografskega inštituta iz Münchna.

Knaurov splošni leksikon je najprej izšel v 15 knjigah v nakladi 200.000 izvodov. Potem ko je založba Knaur zamenjala lastnika, je v letih 1994–96 na podlagi prej zbranega gradiva izšel Bertelsmannov splošni leksikon v 24 knjigah (manjšega formata kot pri prejšnji izdaji), prav tako v 200.000 izvodih. Bertelsmannov splošni leksikon je dopolnjena in aktualizirana izdaja Knaurovega splošnega leksikona in poudariti je treba, da smo pri pripravi slovenske izdaje upoštevali vse dopolnitve in spremembe, ki so jih za Bertelsmannov splošni leksikon pripravili v Leksikografskem inštitutu v Münchnu: od takšnih, kot so podatki o novonastalih državah (vse predstavitve so opremljene z zemljevidi in slikami), do takšnih, kot so zadnji podatki o številu prebivalcev mest, držav, novih članicah zvez, dobitnikih nagrad v zadnjih letih ipd.

Knaurov splošni leksikon je bil na nemškem trgu zelo dobro sprejet, o tem priča tudi število prodanih izvodov. Nemški avtorji so pri delu vseskozi upoštevali načelo, da morajo biti v velikem in splošnem leksikonu poljudno, hkrati pa znanstveno zanesljivo predstavljena temeljna znanja z vseh področij človekovega védenja in da mora biti leksikon uporaben za čim širši krog bralcev. To načelo smo pri pripravi slovenske izdaje spoštovali tudi sami.

Brez dvoma je prva težava, ki se pojavi pri pripravljanju takšne izdaje, težava z izbiro gesel. Res je, da je vsak leksikon, ki nastaja na kakšnem govornem območju, zaznamovan s posebnostmi tega območja. Tako na primer vsak narod pripisuje poseben pomen tudi dogodkom in osebnostim, ki ne veljajo za prelomne ali pomembne po vsem svetu, so pa odločilno zaznamovali zgodovino in podobo posameznega naroda. V založbi je že ustaljena praksa, da vsako tovrstno izdajo, ki jo pripravimo po tuji predlogi, za slovenske bralce priredimo. Pri pripravi *VELIKEGA SPLOŠNEGA LEKSIKONA* je to pomenilo, da smo nekatera gesla izločili, druga dopolnili, nekaj pa smo jih dodali; nekaterim smo pri tem dodali še slike in zemljevide. Omeniti je treba, da je velika prednost Knaurovega splošnega leksikona (vezanega na nemški, avstrijski in švicarski prostor), v primerjavi npr. z angleškimi, ameriškimi ali francoskimi izvorniki, umeščenost v srednjeevropski prostor, kamor s svojo zgodovino in kulturo sodimo tudi sami. Seveda so poleg splošnih ali za kakšen kulturnozgodovinski prostor skupnih znanj še področja, ki jih vsaka država ureja bolj ali manj samostojno. Če naštejemo samo nekatera, so takšna na primer pravo, pedagogika, ekonomija. Razlagam številnih, lahko bi rekla univerzalnih pojmov s teh področij smo dodali gesla, kjer so predstavljeni naša pravna ureditev, naš šolski sistem, naša praksa pri urejanju gospodarskih vprašanj in podobno. Pri tovrstnem prirejanju gradiva se mi zdi opiranje na dela, ki so se potrdila in uveljavila v tujini, smiselno; navsezadnje je kakovostna predloga zagotovilo, da bo v leksikonu zajeta široka paleta védenja. Skupaj s strokovnjaki za posamezna področja smo se potrudili, da je v leksikonu tudi čim več gesel, ki so za slovenski prostor posebej pomembna.

Zaradi vsega navedenega je bilo zelo pomembno, da smo se z lastnikom avtorske pravice dogovorili, da sami presodimo, katera gesla bomo izpustili, katera gesla, pomembna za slovenski prostor, dodali, v kakšni obliki bomo leksikon izdali, torej da smo o izbiri, dolžini itd. gesel, o številu, formatu in opremi knjig lahko odločali sami.

Pri izbiranju predloge za slovensko izdajo nismo smeli pozabiti niti na to, da mora biti leksikon hkrati primerno obsežen in cenovno še sprejemljiv za slovenski knjižni trg. Tudi glede tega se nam je zdel ustrezen prav izbrani leksikon.

Naj na kratko predstavim še, kako smo se lotili pripravljanja *VELIKEGA SPLOŠNEGA LEKSIKONA*. S projektom smo se začeli ukvarjati v začetku leta 1994, ko nam je Leksikografski inštitut iz Münchna zaradi lažje organizacije dela poslal izpise gesel po posameznih področjih (gesla so v leksikonu sicer razvrščena po abecedi). Na podlagi teh smo poiskali sodelavce. Za sodelovanje smo se najprej dogovorili z Znanstvenoraziskovalnim centrom Slovenske akademije znanosti in umetnosti; ta oziroma njegovi inštituti so nam bili pripravljeni zagotoviti strokovno pomoč pri pripravi gesel z nekaterih področij. Približno tretjino gradiva so prevzeli njihovi strokovnjaki, druge sodelavce smo pridobili večinoma na fakultetah Univerze v Ljubljani in Mariboru in različnih inštitutih. Če je le bilo mogoče, je posamezno področje prevzel strokovnjak, ki je gradivo prevedel in hkrati poskrbel za morebitne dodatke (tj. za dodatke k posameznim geslom in za nova gesla). Če to ni bilo mogoče, smo gradivo prevedli, prevod pa je preveril in ga z dodatki dopolnil strokovnjak za področje.

Obseg gesel v *VELIKEM SPLOŠNEM LEKSIKONU* je približno enak kot v izvorniku, to pomeni, da je gesel okoli 100.000. Pomembna odlika *VELIKEGA SPLOŠNEGA LEKSIKONA* je bogastvo slik, zemljevidov, ilustracij, preglednic, rodoslovnih debel, ki dopolnjujejo gesla. V tako imenovanih kratkih pregledih na dvojnih straneh je podrobneje predstavljeno tisto, kar je na kakšnem področju posebej pomembno ali za bralce posebej zanimivo; tudi te strani so bogato ilustrirane. Gesla so opremljena s številnimi kazalkami, ki bralca napotujejo od enega gesla k drugemu oz. drugim, k slikam, h kratkim pregledom ipd.

Zaradi obsežnosti in raznovrstnosti gradiva, zbranega v *VELIKEM SPLOŠNEM LEKSIKONU*, so morali strokovni sodelavci pri pripravljanju tega marsikaj urediti, doreči, sistematizirati in tudi popraviti; številni med njimi so pri svojem delu orali ledino. Posebej to velja za lektorje, saj so ti pri pregledu gesel poiskali nemalo izvornih jezikovnih rešitev.

Vsem sodelavcem se za trud najlepše zahvaljujem, kajti brez njihovega prispevka *VELIKI SPLOŠNI LEKSIKON* ne bi bil takšen, kot je. Upam, da bo kot neizčrpna zakladnica podatkov zadovoljil radovednost slovenskih bralcev in prispeval k njihovi vsestranski informiranosti.

Marija Javornik

1.2 PREDGOVOR PRVE ELEKTRONSKE IZDAJE (2005)

Elektronska oblika *VELIKEGA SPLOŠNEGA LEKSIKONA*, ki obsega več kot 5 milijonov besed (kar ustreza približno 50 povprečno dolgim romanom) in je sedem let po izidu še vedno najboljše splošni leksikon v Sloveniji, je bila predvidena že med nastajanjem knjižne izdaje. Njen nastanek je bil povezan s kopico organizacijskih in drugih tehničnih težav, opis tega dela pa hkrati tudi najboljše pojasni, v čem se knjižna in elektronska verzija razlikujeta.

Za potrebe elektronske izdaje je moral *VELIKI SPLOŠNI LEKSIKON* postati natančno urejena podatkovna baza. V elektronsko obliko smo ga začeli pripravljati julija 2001, ko je bila na založbi dokončno sprejeta poslovna odločitev o elektronski izdaji.

Prvi korak je bila digitalizacija, združevanje zadnje uredniške verzije z natisnjeno verzijo. Zadnja uredniška verzija je imela ob vsakem od gesel nekaj podatkov, ki so se ob prelamljanju knjige izgubili, saj so le pripomoček za delo z obsežno leksikografsko vsebino in niso namenjeni uporabnikom. Ti t. i. metapodatki so bili podatki o področju védenja in avtorju/prevajalcu gesla ter pripisi in podatki o sliki, zemljevidu, preglednici ipd., če je geslo tako gradivo imelo. Zadnja uredniška verzija knjižne izdaje je bila v tehnično obdelavo oddajana postopoma, v več kot enoletnem obdobju, in leksikon se je medtem še precej izboljšal: gesla so se korigirala, združevala, izpuščala, dodajala in spreminjala. Po opravljeni digitalizaciji je zato veliko gesel ostalo brez osnovnih metapodatkov, morali smo jih naknadno poiskati in dopisati.

Februarja 2002 je bila digitalizacija končana in pripravljena je bila osnovna uredniška verzija elektronske izdaje, ki je imela besedilo enako kot natisnjena verzija, podatki o slikah so bili dodani k ustreznim geslom, prav vsako od gesel pa je bilo opremljeno z osnovnimi metapodatki.

Sledilo je podrobnejše označevanje strukture. Struktura je morala postati enostavna, hkrati pa povzeti prav vse vsebinske posebnosti knjižne verzije *VELIKEGA SPLOŠNEGA LEKSIKONA*. Med postopkom določanja in popravljanja strukture smo vsakemu geslu dodali še nekaj metapodatkov, ki so olajšali nadzor nad besedilom in omogočili naknadne popravke, ki so ostali v knjižni izdaji (npr. podvojena gesla).

Po tem urejanju vsebine, pa tudi ponovni preverbi abecednega reda in vseh drugih formalnih določil, kot je npr. * pred datumom rojstva, je bila vsebina *VELIKEGA SPLOŠNEGA LEKSIKONA* pripravljena za strokovno redakcijo in za novo slikovno gradivo. S to, vsebinsko fazo smo začeli julija 2003. Založba Bertelsmann je avtorske pravice za leksikon prenesla na franšizo Knowledge Media International, ki pa nam ni mogla priskrbeti gradiva: bazo Knaurovega leksikona so prenehali vzdrževati in povsem zamenjali slikovno gradivo, ki je v knjižni izdaji obsegalo več kot 20.000 enot.

Vsako od več kot 200 področij védenja je zato ponovno pregledalo več kot 60 slovenskih strokovnjakov in naredilo najnujnejše vsebinske popravke. Nešteto zastarelih podatkov je bilo posodobljenih, mnoga področja so bila na novo opredeljena, dodanih je bilo več kot 1000 gesel, navsezadnje pa ima elektronska izdaja v tem trenutku nekaj več kot 6000 slik, ki v veliki večini niso bile objavljene v knjigi.

V obdobju zbiranja novih slik in posodobljanja vsebine smo začeli odpravljati tudi večino okrajšav v knjigi. Kot vsi leksikoni je imela knjižna izdaja *VELIKEGA SPLOŠNEGA LEKSIKONA* kopico okrajšav, toda za elektronski medij niso smiselne, saj je količina prostora, ki bi ga s tem pridobili, zanemarljiva. Okrajšave v knjižni verziji so bile naslednje: (a) standardne leksikografske okrajšave (npr. ang. za angleško, angleški, angleškega, angleškemu ipd.); (b) okrajšave iztočnic, če so se te ponovile v besedilu gesla (npr. m. z n. i. za motor z notranjim izgorevanjem v istoimenskem geslu); (c) okrajšave tisočev in stotic pri letnicah, če je bilo iz konteksta razvidno, za katero stoletje gre (npr. 72 za 1972).

Naslednja faza obdelave vsebine *VELIKEGA SPLOŠNEGA LEKSIKONA* je bila povezava kazalk (navzkrižnih referenc) in sistematično generiranje sorodnih gesel. V knjižni verziji je zadoščala označitev začetka kazalk (s puščico), za elektronsko verzijo pa smo morali označiti tudi konec navzkrižne reference, saj so mnoge iztočnice v leksikonu večbesedne. Tako se npr. kar 77 iztočnic začne z besedo zakon, zato seveda ni nujno, da vse navzkrižne reference, ki se začnejo s to besedo, kažejo na geslo z enobesedno iztočnico, ki je prav tako v knjigi. Dodatna

težava so bila homografna (enakopisna) gesla, saj je v leksikonu npr. g gesel z iztočnico sistem, 6 z iztočnico Friderik I. ipd. Vsaka od več kot 275.000 navzkrižnih referenc v leksikonu zdaj kaže na eno samo, točno določeno geslo.

V drugi polovici 2004 so dela na leksikonu prešla v zadnjo fazo: končana je bila tudi vsebinska redakcija in popravki so bili vnešeni v bazo. [VELIKI SPLOŠNI LEKSIKON](#) je bil sistematično posodobljen s podatki do **1. maja 2004**; vsi podatki, ki so kasnejšega datuma, so bili dodani naključno.

Za konec poudarimo, da je vsebinska zasnova elektronske izdaje [VELIKEGA SPLOŠNEGA LEKSIKONA](#) v celoti slovensko delo in da je to prvi leksikon s splošno vsebino, ki je v Sloveniji izšel tudi v elektronski obliki. Temelji na preverjenem programskem vmesniku, ki je bil preizkušen v številnih elektronskih izdajah slovarjev in izpopolnjen prav za potrebe tega leksikona. Omogoča izredno zmogljive oblike iskanj, vpisovanje opomb, nadgradnjo programa prek interneta idr. Zato upam, da boste CD-ROM [VELIKI SPLOŠNI LEKSIKON](#) uporabniki z veseljem uporabljali in da ga bo založbi uspelo redno vsebinsko vzdrževati.

Aleš Pogačnik

2. NAPOTKI ZA UPORABNIKA

Opomba: v tu navedene uredniške napotke za uporabnika so vključeni tudi deli besedila, ki so ga za poglavje z enakim naslovom v knjižni izdaji pripravile Nada COLNAR, Marija JAVORNIK, Polona KOSTANJEVEC in Ana STAREŠINIČ. Besedilo je prirejeno (preurejeno, skrajšano, razširjeno), spremembe nekaterih splošnih pravopisnih načel med knjižno in elektronsko izdajo pa so izrecno navedene na ustreznem mestu.

2.1 SPISEK IN ABECEDNI RED

Geselska beseda je sestavljena iz iztočnice in dodatka (večinoma navedba področja ali drugega dela osebnega imena), ki je dodatni kriterij abecedne razvrstitve. Iztočnice so v spisku, ki je računalniško zgeneriran geslovnik knjižne izdaje, malenkostno drugače razporejene.

Geselske besede so navedene v **krepki pisavi**, simboli pred njimi pa povedo, ali je geslo obravnavano kot oseba (○) ali splošen pojem (□).

Presledki v razvrščanju niso bili upoštevani: npr. **alpaka**, **al pari**, **Alpe** ... Rimske številke so obravnavane kot številke in so uvrščene za črko Ž (npr. **Avgust Močni** pred **Avgust II.**), arabske številke in druga ločila pa so uvrščena pred črko a, razen če niso prvi znak iztočnice (npr. **V2A** pred **VA**, toda **2-propanol** pred **propanol**, ne pa na začetku spiska).

Če je v geselski besedi črka z diakritičnim znamenjem, npr. ä, é, í, je beseda uvrščena, kot da črka ne bi imela diakritičnega znamenja, npr. **Bacon**, **Bácska**, **Bács-Kiskun**, **Bacsó**, **Bacteria**.

Če se geselski besedi razlikujeta samo po črki z diakritičnim znamenjem, ima prednost tista s črko brez diakritičnega znamenja, npr. **Burger**, **Bürger**; **Camus**, **Camús**.

Če se geselski besedi razlikujeta samo po začetnici, ima prednost tista z malo začetnico (v knjigi obratno), npr. **atlas** [knjiga zemljevidov], **Atlas** [gorovje].

Če so iztočnice enake, so v spisek uvrščene glede na abecedni red dodatka, tj. področja, v katerega sodijo (npr. **alpaka**: metalurgija, **alpaka**: tekstil, **alpaka**: zoologija) ali drugega dela osebnega imena (npr. **Baker** Carroll, **Baker** Chet, **Baker** Ginger, **Baker** James).

Pri povsem enakih iztočnicah je najprej naveden splošen pojem, nato osebno ime in nato sodobna država ali celina (npr. **Evropa** atronomija / mitologija / tisk je pred **Evropa** [celina], iztočnice z geografskim imenom **Viktorija** pred osebami s tem imenom).

Kadar ne zadošča noben od navedenih kriterijev, so različna gesla v spisku ločena z nadpisanimi številkami, npr. **Abakan**¹, **Abakan**², **Marx** Karl¹, **Marx** Karl².

2.2 STRUKTURA VSEBINE

Za geselsko besedo (iztočnico) je najprej navedena izgovorjava, izvor ali (tujejezična) sopomenka. Opisno besedilo gesel je opremljeno z navzkrižnimi referencami. Daljša gesla so razdeljena v pregledna poglavja, večina ima seznam sorodnih gesel, označenih z navzkrižnimi referencami. Nekatera gesla imajo še slikovno gradivo in preglednice.

Splošni pojmi z enakopisno iztočnico in različnim področjem imajo v dodatku iztočnice v spisku navedeno področje (združeni so v geselske članke, kjer je kot prvo vedno navedeno najbolj splošno področje). V teh primerih je prvo navedeno pojmovno vodilo v sivi barvi, geslo brez natančne opisne vsebine oz. z vsebino, ki velja za vsa druga gesla v članku, ki je namenjeno le preglednejšemu pomikanju po spisku (tako je npr. prvo geslo v spisku: črka **a** brez opisa).

Če ima pojem različne pomena na istem strokovnem področju, področje ni izpisano, razlage pa so v geselskih člankih ločene le z zaporednimi številkami (npr. **luping**¹ in **luping**², saj sodita v sorodni področji).

Področje prav tako nikoli ni navedeno pri osebnih imenih. Pri teh geslih je dodatek iztočnice najbolj znan drugi del osebnega imena (osebno ime, kot ga v ožjem pomenu poznamo v slovenščini, npr. Janez).

Osebna imena so v geselski članek združena takrat, kadar gre za osebe v sorodstvu, ki imajo isti priimek (npr. igralci Bridget, Hanry, Jane in Peter iz družine **Fonda**) ali je njihovo ime (tj. iztočnica) katero od starih imen in sodi v enako področje (npr. papeži **Pij II.**, **Pij IV.**, **Pij V.** idr. z imenom **Pij**). Tudi pri osebnih imenih so so v spisku sorodna imena označena s sivo iztočnico, ki pa v geselskem članku včasih ni le

prazno pojmovno vodilo (npr. **Grimm**, nemška jezikoslovca in etnografa). V geselskem članku so razvrščeni po starosti, od najstarejšega do najmlajšega, npr. **Astor** 1) Johann Jakob, ...; 2) William Waldorf, pravnuk J. J. Astorja, ... Vladarji, cerkveni dostojanstveniki in druge osebe z enakim imenom (tj. iztočnico v obliki katerega od starih imen) so v geselskem članku razvrščeni glede na datum rojstva; npr. **Albert I. von Boxhoeveden** ...*1229..., **Albert I.** ...*1255..., **Albert Saški** ...* ok. 1316..., **Albert II.** ...*1934....

2.2.1 Izgovorjava

Izgovor iz različnih tujih jezikov prevzetih lastnih in nekaterih občnih imen je v **VELIKEM SPLOŠNEM LEKSIKONU** zapisan v oglatem oklepaju, in sicer v skladu s Pravili Slovenskega pravopisa (Slovenski pravopis 1, Pravila, četrta, pregledana izdaja, SAZU in DZS, Ljubljana 1994).

Če je beseda pisno podomačena in naglasno mesto ni sporno (npr. **Kápua**, **Baleári**) ali če se zapis in izgovor ujemata in naglasno mesto prav tako ni sporno (npr. **Ĕrnst**, **Ĕms**, **Ĕlk Ríver**), ni podatka v oglatem oklepaju.

Če je za slovenskim polcitatnim imenom (to je deloma poslovenjeno lastno ime) navedeno ime, zapisano v izvorni pisavi, tj. citatno, je izgovor praviloma naveden samo pri originalnem zapisu, pri polcitatni besedi pa je v izgovoru treba dodati priponsko obrazilo. Npr. **Cumberlandska planota** (Cumberland Plateau [kámberlend pléto]) se torej bere kámberlendska planota, izgovor pa je naveden pri tujejezičnem imenu Cumberland Plateau.

Stični vezaj v oglatem oklepaju zaznamuje ali izgovor soglasnika pred samoglasnikom v skladu s pravili o razvrstitvi soglasnikov, npr. **Cruise** [krúz-] se izgovarja [krús, krúza], **Wood** [vúd-] [vút, vúda], ali pa izpust priponskega obrazila, npr. **Curtisova turbina** [kǽrtis- ~], kar se bere kǽrtisova turbina.

Tilda pomeni ponovitev osnovnih oblik geselske besede, kjer se zapis in izgovor ujemata, npr. **Barnettov pojav** [bárnit- ~], kar se bere bárnitov pojav.

Izgovor ni naveden pri latinskih imenih rastlin in živali, krajšavah, zaščitenih imenih ([®]), pri podomačenih imenih (npr. iz geografije, zgodovine, mitologije, Svetega pisma ipd.).

Pri citatnih besedah smo glede izgovora in naglasnega mesta poleg **Knaurovega** oz. **Bertelsmannovega** splošnega leksikona upoštevali še tale dela: **Meyers Enzyklopädisches Lexikon** in 25 Bänden (Bibliographisches Institut, Mannheim/Wien, Zürich 1971-79), **Der Große Duden, Aussprachewörterbuch** (Bibliographisches Institut, Mannheim/Wien, Zürich 1962), **Everyman's English Pronouncing Dictionary** (Everyman's Reference Library 1967), **Webster's Biographical Dictionary** (Springfield 1953).

2.2.2 Izvor besed

Pri tujkah je izvor naveden v oglatem oklepaju, npr. **akademija** [grško], **akcidenca** [latinsko], ponekod je naveden tudi prvotni pomen, npr. **abaton** [`kamor naj se ne stopi'].

Če so deli besede iz različnih jezikov, so navedeni vsi ti jeziki, npr. **akropetalen** [grško-latinsko].

2.2.3 Sopomenke

Če ima geselska beseda sopomenko, je ta navedena za geselsko besedo, in to v ležečem tisku, npr. **alotropija** ... **alomorfija**. Pri imenih živali in rastlin je takoj za geselsko besedo navedeno znanstveno ime, sledijo morebitne sopomenke, npr. **aloja** (Aloë), **lopatika**, ...

Pri prevzetih besedah in tujih lastnih imenih so navadno navedene tudi tujejezične oblike in različne oblike zapisa, npr. **Pariz** (Paris), **vodu** (voodoo, vaudou, wodu, wudu).

Pri osebnih imenih so kot sopomenke obravnavana prava imena, psevdonimi, vzdevki, cela/polna, dekliska imena ipd.; npr. **Muddy Waters** ... , pravo ime McKinley Morganfield; **Blixen** Karen, psevdonimi Tania Blixen, Isak Dinesen, Pierre Andrézel; **Destovnik** Karel, psevdonim Kajuh.

Sopomenke so večinoma navedene še enkrat, in sicer kot indeksna gesla na ustreznem mestu v geslovníku, z navzkrižno referenco h geselski besedi, kjer najdete razlago, npr. **alomorfija**, **alotropija**. To po pravilu ne velja za vsa prava imena, psevdonime in vzdevke, ki so samostojna gesla le izjemoma.

2.2.4 Navzkrižne reference

V opisu so nekatere besede označene s posebno barvo (po osnovni nastavitvi je zelena). Barva besede ali besedne zveze opozarja, da je pojem za njo razložen v samostojnem geslu; odpre se ob kliku na pobarvano besedilo, npr. ...ga je vpeljal **Novalis** z delom..., ...v **haaških konvencijah** iz... Pri osebnih imenih je v navzkrižno referenco večkrat vključena tudi okrajšava osebnega imena, npr. ...pod vplivom **Th. Dreiserja, J. Joycea** in **M. Prousta**...

Navzkrižne reference se v besedilu pojavljajo samo tam, kjer je s tem zagotovljeno boljše razumevanje gesla in niso navedene pri vseh imenih, dogodkih, pojmi ipd., ki so samostojna gesla.

Opomba: program ASP omogoča pomik po geslovníku tudi ob dvokliku na nepobarvano besedo, tj. besedo, ki ni uredniško izbrana navzkrižna referenca. Podrobneje v navodilih za delo s programom: "Osnove uporabe ASP"/"Iskanje"/"Sprotno iskanje".

2.2.5 Sorodna gesla

V rubriki Sorodna gesla so zbrana vsa gesla, na katera z navzkrižnimi kazalkami usmerja dano geslo, kot tudi tista gesla, kjer se dano geslo pojavlja kot navzkrižna referenca. Tako ima npr. geslo mamutovec v rubriki sorodna gesla navedena gesla **drevo, gigantizem, lesnate rastline, močvirske cipresovke, redwood, Sequoia**. V samem geslu sta le kazalki **močvirske cipresovke, redwood**, zato pa se kazalka mamutovec pojavlja v drugih, naštetih geslih.

Rubrika je bila računalniško zgenerirana in je ena od najpomembnejših vsebinskih pridobitev elektronske verzije. Omogoča hitrejšo in preglednejšo pomikanje med gesli in hitro vrnitev na prejšnje geslo.

Opomba: v zbirki **VELIKI SPLOŠNI LEKSIKON** je rubrika sorodna gesla edina, ki jo v programu ASP lahko izključite s funkcijo Sito. Podrobneje v navodilih za delo s programom: "Opis posameznih možnosti programa ASP"/"Nastavitve"/"Možnosti/Sito".

2.2.6 Dodatno gradivo

Gesla, pri katerih je simbol v spisku označen s križcem, imajo prilogo: sliko ali razpredelnico. (Vse države, pri katerih je simbol v spisku potemjen, imajo tako slike kot razpredelnice.) Nekatere slike se lahko povečajo in odprejo v posebnem oknu, kjer je naveden tudi vir ali avtor slike. Take slike označuje simbol lupe.

Založba se je trudila, da bi poiskala vse lastnike avtorskih pravic za slikovno gradivo, ki ni logotip, in avtorje tudi navedla. Če ob kakem primeru tega neupravičeno nismo navedli, bomo to popravili ob prvi priložnosti.

Opomba: elektronska izdaja **VELIKEGA SPLOŠNEGA LEKSIKONA** ima drugačno slikovno gradivo, kot ga je imela knjižna izdaja. Spremenjeno slikovno besedilo iz knjižne izdaje je bilo smiselno vključeno v opis gesel, prav tako tudi vse preglednice.

2.3 NEKAJ SPLOŠNIH VSEBINSKIH POJASNIL

2.3.1 Lastna imena

V **VELIKEM SPLOŠNEM LEKSIKONU** so lastna imena zapisana v (a) podomačeni (v skladu z izgovorjavo oz. so delno ali v celoti prevedena) in (b) izvirni (latinični) obliki. Razširjenost podomačenih imen je zelo relativna, odvisna od kulturne dediščine in izročila, od dela sveta in od vrste lastnega imena. Podomačena oblika je bila izbrana na osnovi strokovne odločitve ali ustaljene slovenske rabe.

Vsa izvirna imena so v **VELIKEM SPLOŠNEM LEKSIKONU** odsev dejanskega stanja tudi v zapisni obliki, torej so zapisana z vsemi izvirnimi črkami in diakritičnimi znamenji, morebitnimi naglasi, preglesi, ponovljenimi črkami, dolžinami in drugimi drobnimi dodatki, ki jih za zapisovanje ali prečkovanje imen uporabljajo izvirni govorniki.

Pri imenih, ki so izvirno zapisana v kateri od nelatiničnih pisav, smo kot osnovno obliko (iztočnico) obravnavali najpogostejšo mednarodno obliko. Izjema so le izrazi, izvorno zapisani v cirilčni pisavi, ki smo jih glasovno domačili.

Elektronska izdaja *VELIKEGA SPLOŠNEGA LEKSIKONA* s tem zavestno odstopa od slovenskega pravopisnega pravila o formalnem domačenju tujih lastnih imen, ki je bila v knjižni izdaji še vedno precej prisotna, posebej pri tistih imenih, ki se izvirno pišejo v kateri od nelatiničnih pisav. Drugačna normativna odločitev sledi mednarodnim načelom. Razlog za to je preprosto dejstvo: danes z latinično pisavo pišejo vse svetovne jezike, prečkovanja prav vseh nelatiničnih pisav so standardizirana in uporabljana. Slovenci dokazljivo, zaradi zgodovinskih razlogov, precej dosledno domačimo le izraze, prevzete iz cirilične pisave in stara imena (ne glede na izvor).

Opomba: o tem podrobneje Aleš Pogačnik: *Prezemanje besed v slovenščini (Jezik in slovstvo 48/6, 2003, str. 25–48)* in Aleš Pogačnik: *O lastnih imenih (Veliki angleško-slovenski slovar Oxford, DZS, d. d., 2005, str. XL–LVI).*

2.3.1.1 Zemljepisna imena

Podomačitve zemljepisnih imen so usklajene z normo, ki so jo vpeljali strokovni sodelavci Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU. Če je za tuje zemljepisno ime pri nas uveljavljena podomačena oblika, je ta v leksikonu vedno geselska beseda z opisom, razlago, v oklepaju pa vedno navajamo izvirno uradno ime oz. pri nelatiničnih pisavah njegov uraden prepis ali prečkovanje v latinico; v katerem jeziku je izvirno (citatno) ime, posebej ne navajamo, ker se je o tem mogoče poučiti pri podatkih za določeno državo. Npr. **Aljaško gorovje** (Alaska Range), **Beringov otok** (ostrov Beringa), **Rumena reka** (Huang He). Nepodomačena zemljepisna imena navajamo samo v uradnem jeziku države, zapisana so torej tako, kot za svoje območje zahtevajo nacionalne standardizacije: npr. **Melbourne**, **New Jersey**, **Rio Grande do Norte**, **Han Gang**.

Če je v državi več uradnih jezikov in to vpliva na zemljepisna poimenovanja (npr. Belgija, Švica), navajamo zemljepisno ime v vseh oblikah: npr. **Antwerpen** (francosko Anvers), **Bern** (francosko Berne), **Švica** (nemško Schweiz, francosko Suisse, italijansko Svizzera).

Isto velja za nacionalno mešana ozemlja; glavno geslo je v uradnem jeziku države: npr. **Bolzano** (Bozen), **Priština** (Prishtinë).

Pri toponimih na slovenskih dvojezičnih obmejnih območjih je na prvem mestu seveda slovenska oblika: npr. **Čedad** (Cividale del Friuli), **Gradec** (Graz), **Monošter** (Szentgotthárd), **Koper** (Capodistria).

Druge oblike imena – npr. antično ime, latinsko, na drugih celinah imena v jezikih prvotnih naseljencev in domačinov – so navedena v ležeči pisavi, med sinonimi ali v poglavju o zgodovini: npr. **Don** (antični Tanais), **Kalkuta** (angleško Calcutta, hindijsko Kalikata [po boginji Kali]), **Amfisa** ... v srednjem veku Salona, **Sankt Peterburg**, 1709–1914 Sankt Peterburg, 1914–24 Petrograd, 1924–91 Leningrad, **Kaliningrad**, do 1954 Königsberg, **Kinšasa** (Kinshasa), do 1966 Léopoldville.

Stara zemljepisna imena niso dosledno navajana in so omejena le na oblike, ki so najbolj zanimive za splošno bralstvo. Kraji rojstva in smrti pri modernih osebnih imenih so navedeni s sedanjimi imeni, npr. ne Straßburg, ampak Strasbourg, ne Königsberg, ampak Kaliningrad, ne Leningrad, ampak Sankt Peterburg ipd. Staro krajevno ime je pogosto (ne pa vedno) navedeno le pri antičnih in srednjeveških imenih.

Če reke, gorske verige, pokrajine ipd. segajo čez več jezikovnih območij, prav tako navajamo vsa imena ali oblike imen: npr. **Donava** (nemško Donau, slovaško-ukrajinsko Dunaj ..., madžarsko Duna ..., hrvaško-srbsko-bolgarsko Dunav ..., romunsko Dunărea ...), **Dneper** (ukrajinsko Dnipro, rusko Dnepr), **Pireneji** (špansko Pirineos, francosko Pyrénées).

Imena držav so v slovenščini zapisana v skladu s standardom ISO 3166 iz leta 1995; geselska beseda je kratko ime države. Knjižna izdaja standardu ni dosledno sledila (npr. Centralnoafriška republika namesto Srednjeafriška republika), elektronska izdaja pa. Edini odmik od tega standarda je **Velika Britanija** (namesto standardizirane oblike Združeno kraljestvo, ki pa je navedena v sinonimu oz. kot indeksno geslo). Zaradi političnih sprememb po letu 1995 smo upoštevali še naslednje spremembe: **Kongo Kinšasa** (namesto Zair, sprememba imena 1997), **Kongo Brazzaville** (namesto Kongo, posledica prej omenjene spremembe imena sosednje države iz 1997), **Vzhodni Timor** (nova država od 1999), **Srbija in Črna gora** (namesto Jugoslavija, sprememba imena, 2003).

Vsa zemljepisna imena so podomačena v oblikoslovju in skladenjski rabi: npr. Queensland, Queenslanda; Cairns, Cairnsa; Cochabamba, Cochabambe; Alessandria, Alessandrie; Spa, Spaja; Melbourne, Melbournea; Cambridge, Cambridgea; Macquarie, Macquarieja; Zaporozje, Zaporozja; Dušanbe, Dušanbeja; Lázne, Lázena; Né, Néja; Nairobi, Nairobija; Helsinki, Helsinkov; Grozni, Groznega; Forlì, Forlija; Ohio, Ohia; Molodečno, Molodečnega; Saint-Malo, Saint-Maloja; Turku, Turkuja; Baku, Bakuja; Londonderry, Londonderryja; Loreley, Loreleya.

Če je prva beseda zemljepisnega imena obča beseda, razložena tudi v leksikonu (kot npr. **mount** ali **Bad**), je zemljepisno ime v spisku razporejeno po lastnoimenskem delu imena, polno ime pa je navedeno kot sopomenka (npr. **Everest** ... *Mont Everest*, **Buchau** ... *Bad Buchau*).

Večbesedna zemljepisna imena so sklanjajana, če se med seboj po spolu ujemajo vsi deli in občutimo samostojnost sestavin: Krivoj Rog, Krivega Roga; Malá Straná, Male Strane; Mato Grosso, Mata Grossa; Río Atrato, Ría Atrata.

Samo eno sestavino smo sklanjali, če ne občutimo samostojnosti sestavin ali se deli ne ujemajo: Han Gang, Han Ganga; Tunder Bay, Tunder Baya; Red Rock River, Red Rock Riverja; Playón Chico, Playón Chica; Sierra Leone, Sierra Leoneja; Rapa Nui, Rapa Nuija; Viti Levu, Viti Levuja; Burkina Faso, Burkine Faso; Isola Madre, Isole Madre; Baía de Marajó, Baie de Marajó; Sierra de los Alamitos, Sierre de los Alamitos; Passo dello Stelvio, Passa dello Stelvio; Rio Paraíba do Sul, Ria Paraíba do Sul.

Tujih imen, ki imajo za kakšno število ali spol netipične končaje, nismo sklanjali z glasovno končnico: ob slikovitih Boise Falls, na tihooceanskih Islas Desventuradas, v Saint Anne na Alderneyju, v Nomuka Group.

Seveda pa so v praksi tudi težave. Včasih so imena na videz istega tipa, občutek za pregibanje pa je drugačen:

- a) Ciudad de México, Ciudad de Méxica; Santiago de Cuba, Santiaga de Cuba; Rio de Janeiro, Ria de Janeira/Rio de Janeira
- b) Punta Entinas, Punte Entinas; Puerto Morelos, Puerto Morelosa
- c) Isla de Malpelo, Isle de Malpelo; Mar del Plata, Mar del Plate
- č) Isla Desolación, Isle Desolación; Thurston Island, Thurston Islanda
- d) Rio Capim, Ria Capim; Mobile River, Mobile Riverja
- e) Cabo Freu, Caba Freu; Cape Fear, Cape Feara
- f) Black Hills, Black Hills; Beverly Hills, Beverly Hillsa

Pri otoškem in rečnem paru (c in d) je različen občutek mogoče pojasniti z različnim mestom jedrne besede. Toda zakaj je občutek različen tudi pri rtih (e)? Zanimiv par sta imeni Black Hills in Beverly Hills (f). Množinsko nenaselbinsko ime Black Hills sklanjamo z ničto končnico, Beverly Hills pa se v slovenski jezikovni sistem vključuje kot samostalni v ednini. To velja še za mnoga naselbinska imena, ki bi se kot nenaselbinska gotovo pregibala drugače. Npr. Puerto Morelos in Mar del Plata (v paru b in c) in še nekaj imen krajev: Grand Rapids, Grand Rapidsa; Monte Carlos de Goiás, Monte Carlos de Goiása; Port-au-Prince, Port-au-Princea; Baía Mare, Baia Mareja.

Vendar pa je kakšen dokončen sistem in red pri pregibanju večbesednih zemljepisnih imen le težko vzpostaviti. In včasih se zdi od vseh možnosti še najbolj pametna pustiti ime v citatni obliki prvega sklona in dodati pojasnjevalni samostalni. Samo nekaj primerov iz Poljske in Italije: v kraju Aleksandrów Kujawski, v hribovju Góry Sowie, v pogorju Monti Sicani, v gričevju Colline Metallifere, na vrhovih Tre Cime, v dolini Paludi Pontine Agro Romano.

2.3.1.2 Osebna imena

Geselske besede osebnih imen so bile določene v skladu z navodili za določanje bibliografskih iztočnic osebnih imen iz posameznih držav, in sicer v skladu s knjigo *Names of Persons: National Usages for Entry in Catalogues*, 4. izdaja, K. G. Saur, München 1996. Na osnovi teh navodil je bilo v elektronski izdaji popravljenih kar nekaj iztočnic osebnih imen.

Iztočnica geselske besede je priimek oz. družinsko ime, najbolj znan del imena ipd., v geselsko besedo pa sodi tudi osebno ime, vzdevek ali kateri od drugih, najbolj znanih delov osebnega imena. Npr. [angleško ime] **De Havilland** Olivia, [nemško] **Goethe** Johann Wolfgang von, [arabsko] **Al Afghani** Jamaludin, [kitajsko] **Jiang** Zemin.

V skladu z bibliotekarskimi pravili je pri nekaterih imenih, predvsem starejših, geselska beseda tudi celo ime (npr. **Janez Ljubljanski**, **Ngugi wa Thiong'o**).

Evropska imena vladarjev, cerkvenih dostojanstvenikov in drugih zgodovinskih oseb so v skladu z ustaljeno slovensko rabo večinoma prevedena – npr. **Janez od Križa**, **Ludvik**, **Jurij** – ali (delno) glasovno podomačen – npr. **Herman**, **Henrik**, **Marija**; to ne velja za nekatera sodobna imena tega tipa, saj bi bilo to v nasprotju s sodobno rabo (npr. waleški princ **Charles** [ne Karel]).

Neevropska imena tega tipa so podomačena glede na izgovorjavo, in sicer tudi za imena, za katera v sodobni pisni slovenščini ne moremo izpričati podomačene rabe, kar popravljajo mnoga indeksna gesla in navajanje (najpogostejše ali pravilne) latinične oblike med sinonimi, npr. **Ciši** (Cixi), **Ašoka** (Ashoka), **Harun Al Rašid** ... *Harun Al Rashid*.

Enako je pravilo pri antičnih, grških in latinskih imenih: iztočnica je podomačena v skladu z izgovorjavo, med sinonimi pa so navedene morebitne druge slovenske oblike in po grškem izvorniku transliterirana oblika imena; npr. **Tales** (*Thales*), **Sofokles**, (*Sophokles*), **Filon Aleksandrijski** (*Philon* ... *Filon Judaj*). Pri grških imenih, ki so podomačena iz latinizirane oblike, navajamo transliteracijo izvornika in latinizirano obliko (**Narcis**, *Narkissos*, *Narcissus*). Pri latinskih osebnih imenih je navedeno polno ime, večinoma sestavljeno iz treh ali štirih delov (podrobneje o tem v geslih **praenomen**, **nomen gentile**, **cognomen**, **agnomen**); prvo ime je okrajšano.

Če je neposredno za osebnim imenom v oklepaju ena ali več samostojnih besed, potem je to izpeljanka, okrajšava, vzdevek ipd., tj. oblika, ki je neposredno izpeljana iz uradnega imena (ne pa iztočnice, tj. priimka); npr. Walt(er) za Walt iz Walter. Oblika Dick (Richard) je tako npr. uporabljena za osebo, ki je najbolj znano le z imenom Dick. Podatek v oklepaju pove, da je to ime bodisi izpeljanka iz imena Richard, ali pa da je to drugo ime te osebe (tj. ima oseba dve imeni, toda drugega ne uporablja).

Pridobljeni naslovi, kot sta npr. angleška sir oz. dame, niso bili upoštevani v abecednem redu: zato je npr. Barry sir Charles uvrščen pred Barry James.

Dodatna ali alternativna imena so navedena le v geslu, ne pa tudi v spisku; npr. Chamberlain Wilt je oblika v spisku, Chamberlain Wilt(on Norman) pa oblika v geselskem članku. Podobno velja tudi za tiste dele imen, ki jih navadno krajšajo – npr. oblika v spisku Cale J. J. je v geselskem članku razvezana v Cale J(ean) J(acques) – in za druge podatke, ki so ob drugem delu osebnega imena navedena v oklepaju (npr. leto pridobitve plemiškega naziva).

2.3.1.3 Ljudstva

Velik delež v [VELIKEM SPLOŠNEM LEKSIKONU](#) imajo ljudstva. Tudi za to področje velja, da se šele zdaj prebijajo iz anonimnosti neevropska območja, denimo ljudstva in plemena v srednji Afriki, jugovzhodni Aziji, indijanska ljudstva. In povzročajo jezikovne zadrege pri prevzemanju imen.

V dosedanjih priročnikih je v zvezi s poimenovanjem ljudstev opaziti veliko razgibanost pri zapisovanju in besedotvorju in ob tem veliko pomanjkljivo in nesistematično rešenih vprašanj.

V [VELIKEM SPLOŠNEM LEKSIKONU](#) smo se ravnali po priporočilu slovenskega pravopisa in imena plemen in ljudstev ter poimenovanja pojmov in predmetov iz njihove kulture in civilizacije pisali po domače, iz imen ljudstev smo izpeljevali poimenovanja za pripadnike (to je potem tudi vedno geselska beseda), izpeljevali smo pridevnike ... Skratka čim bolj naravno smo jih skušali vključiti v slovenski jezikovni sistem tudi besedotvorno. Pri ljudstvih smo se seveda ravnali po dosedanjih rabi, kjer je že ustaljena, oziroma po slovenski analogiji, kadar gre za nova imena. Na podlagi izredno obsežnega gradiva so se nam pri pripravi [VELIKEGA SPLOŠNEGA LEKSIKONA](#) izluščila izhodišča za morebitno enostavnejšo obravnavo.

1. Brez posebnega priponskega obrazila smo tvorili ime pripadnikov ljudstev, če se ime ljudstva končuje na soglasnik (Iban, Aravak, Alakaluf, Algonkin) ali samoglasnik, ki ga pri sklanjanju obravnavamo kot končnico. Takšna končna samoglasnika sta zlasti nenaglašena -a in -o (Kuma, Sulka, Havsa, Munda, Čamoro, Pano, Otavalo, Miskito). Torej: Ibani, ibanski; Aravaki, aravaški; Alakalufi, alakalufski; Algonkini, algonkinski; Kumi, kumski; Sulki, sulški; Havsi, havški; Mundi, mundski; Čamori, čamorski; Otavali, otavalski; Miskiti, miskitski. Po že ustaljenih zgledih: Bušmani, Berberi, Čečeni, Mongoli, Baski, kreoli; Maji (ljudstvo Maja), Inki (ljudstvo Inka), Dakoti (pleme Dakota); zambi (edn. zambo), kafuzi (edn. kafuzo).
2. S priponskim obrazilom -ec (tipičnim za imena prebivalcev iz nenaselbinskih imen) smo tvorili ime pripadnikov ljudstva, če se njegovo ime končuje na -e/-é (Eve, Že), -i/-í (Gvajmi, Tupi), -u/-ú (Urdu, Čimu), -á (Ava), -ó (Ibo) in se podstava pri sklanjanju podaljšuje z -j-. Torej: Evejci, evejski; Žejci, žejski; Gvajmijci, gvajmijski; Tupijci, tupijski; Urdujci, urdujski; Čimujci, čimujski; Avajci, avajski; Ibojci, ibojski.

Za sicer tudi možno obliko brez pripone (Evi, Urdi, Avi, Gvajmi ...) se nismo odločili zato, da ni zadrege z edninskimi oblikami (Evejec, Žejec, Ibojec ...) in ker se tako ne oddaljujemo od izhodiščne oblike, to pa je bilo na sploh eno od naših pomembnih vodil.

Vendar smo včasih tudi te končne samoglasnike obravnavali kot končnico in tvorili ime pripadnikov plemena brez pripone, zlasti pri večzložnih imenih ali če je tako že uveljavljeno: Mapučí (ljudstvo Mapučé), Gorotiri (ljudstvo Gorotire), Sjuji (pleme Sju), Tivanaki (iz Tivanaku).

Od tvorbo s priponskim obrazilom je, zanimivo, zelo produktivna tudi pripona -anec (oz. -ec z osnovo, podaljšano z -an-), in sicer pri nekaterih imenih ženskega spola na -a, predvsem dvozložnih (Kečva, Muiska, Tonga) ali če je pred končnim -a še kakšen samoglasnik (Samoa, Papua, Goa).

Torej: Kečvanci, kečvanski; Muiskanci, muiskanski; Tonganci, tonganski; Samoanci, samoanski; Papuanci, papuanski; Goanci, goanski.

Omenimo še priponi -inec (Osetinec, po zgledu Gruzinec, Dalmatinec) in -ar (Maražoar, iz zemljepisnega imena Ilha de Marajó, po zgledu Švicar, Madžar).

Seveda je besedotvorna paleta še veliko pestrejša in ljudstev nismo želeli utesnjevati s preveč šablonsko poenotenimi pravili. Ves čas smo se ravnali po slovenskem občutku za izgovorne in zapisne značilnosti: Čibča – Čibči, toda čibčevski (prim. Maja – Maji, majevski; Inka – Inki,

inkovski); Pueblo – Puebli, toda pueblovski; Nikarao – Nikarajci, nikarajski; Jao – Jaojci, jaojski; mesto Cuzco – kuskovsko obdobje, mesto Nazca – naskansko obdobje.

Z besedotvorjem imen ljudstev so tesno povezani tudi jeziki. Praviloma jih navajamo kot pridevnik na -ski, tvorjen po zakonitostih izpeljevanja imen pripadnikov ljudstev. Nekaj primerov: hindi – hindijski jezik, afrikaans – afrikanški jezik, telugu – teluški jezik.

V samostalniški obliki jih puščamo le izjemoma: sranan tongo (uradni jezik v Surinamu), patois (fr. nižji pogovorni jezik), bajan (kreolska angleščina).

Kadar je prvi ali zadnji del izhodiščnega samostalnika zloženka z besedo `jezik`, ta del pri izpeljevanju opuščamo: kisvahili (ki v bantujščini jezik + pleme Svahili) – svahilijski jezik.

2.3.1.4 Naslovi umetniških del

Dela pisateljev, znanstvenikov ipd. so navedena bodisi med besedilom ali na koncu gesla v posebni rubriki. Poskrbeli smo za prevod vseh knjižnih naslovov, ne glede na to, ali so bila dela pri nas prevedena ali ne; pri tistih, ki so že izšla v slovenskem prevodu, je dodano leto izida v slovenščini. Naslov dela v slovenskem jeziku je natisnjen ležeče, v oklepaju smo ohranili izvirni naslov in leto izida originalnega besedila (razen nekaterih izjem, npr. pri ruskih in grških delih ali pri naslovih umetniških del). Primer: **Adamov** Arthur, ... *Dela: Parodija* (La parodie, 1947), *Vsi proti vsem* (Tous contre tous, 1952), *Mrtve duše* (Les âmes mortes, 1960; sl. 1963), *Pomlad 71* (Le printemps 71, 1959; sl. 1964), *Če bi se poletje urnilo* (Si l'été revenait, 1970).

Pri glasbenih delih, sploh s področja zabavne glasbe, so te oblike velikokrat le tujejezične. Primer: **Beatles** ... *Please Please Me* (1963), *Help* (1965), *Revolver* (1966).

Pri filmih so navedeni naslovi, s katerimi so bili predvajani pri nas in se pomensko velikokrat razlikujejo od izvirnih naslovov. To je pogosteje kot pri knjižnih naslovih, zato smo jih dosledno zapisovali tudi v izvirnih oblikah. Primer: **Altman** Robert, ... *Filmi: ... Kockar in prostitutka* (McCabe and Mrs. Miller, 1970) ...

Pri gledaliških delih je navedeno leto prve uprizoritve, če jo je delo doživelo pred izidom v tiskani obliki.

Številka, stavljena visoko pred letnico, pove, za katero zaporedno izdajo gre (npr. ³1972).

2.3.1.5 Druga lastna imena

Podomačena oblika z izvirnim zapisom v sinonimu je uporabljena za svetopisemska, mitična ter druga bajeslovna ali izmišljena imena. Npr. **Mojzes**, **Zeus**, **Lisica Zvitorepka**. Pri nekaterih od teh imen, predvsem mitoloških, so med sopomenkami navedene tudi druge oblike; npr. **Frigga** (Frigg, Frija).

Pri splošnih izobraževalnih ustanovah in organizacijah je iztočnica v večini primerov podomačena oblika, izvirna oblika pa je navedena med sopomenkami; npr. **Kolumbijska univerza** (Columbia University), **Britanski muzej** (British Museum), **Organizacija ameriških držav** (angleško Organization of American States), **Frakcija Rdeče armade** (Rote Armee Fraktion).

Če je organizacija v slovenščini znana le po tujem imenu, tj. je prevedena oblika izredno redka ali neobstoječa, je iztočnica tuje ime; npr. **Amnesty International**, **Rijksmuseum**, **Deutscher Werkbund**, **Nuori Suomi**, **Sinn Féin**. Le v izvirni obliki so navedena tudi vsa tuja podjetja; npr. **Hitachi**, **Globe TV**, **Air France**.

Pri tistih organizacijah, kjer je kratica bolj znana kot njeno polno ime, je iztočnica kratica, navadno tuja; npr. **CIA**, **NATO**, **MIT**, **PHARE**.

Med lastna imena bi lahko uvrstili tudi zaščitene znamke, ki so zapisane z dostavkom ®. Če so avtorji menili, da je zaščitena blagovna znamka že postala obča beseda, je blagovna znamka navedena kot sopomenka; npr. **aspirin** (Aspirin®), **kevlar** (Kevlar®), **stiropor** (Styropor®). To načelo velja le za novejša, še vedno zaščitene blagovne znamke; v leksikonu npr. ni oblik **gramofon** (Gramophone®) ali **celuloid** (Celluloid®).

2.3.2 Številke

Pri številih, večjih od 10.000, so tisoči ločeni s piko, milijoni pa z vejico; npr. 50.000 preb., 2,766.889 ha. Milijoni in milijarde so pogosto okrajšani, npr. 2,4 mln. preb., 1,2 mlr. USD.

Pri številu prebivalcev države, njenega glavnega mesta, številčnih podatkih o gospodarstvu ipd. so navedeni najnovejši podatki, ki so nam bili na voljo. Letnice podatka so navedene le pri državah, pri drugih geografskih enotah so bili to zadnji dostopni podatki.

2.3.3 Datumi

Datumi so navedeni stično (brez presledkov): mesec.dan.letno; npr. 16.6.1904.

Pred podatkom o rojstvu je zvezdica (*), pred podatkom o smrti pa križ (†).

Na splošno so navedeni po koledarju, ki je veljal, ko se je kakšen dogodek zgodil. Gregorijanski koledar (1582) ni bil uveden v vseh evropskih državah hkrati (to se je zgodilo med letoma 1562 in 1926; podrobneje v geslih **koledar**, **časovno štetje**, **staro štetje**). Če so bili dostopni zanesljivi viri, sta za obdobje med razglasitvijo in uveljavitvijo gregorijanskega koledarja navedena dva datuma, 20.11. (31.11.). Prvi datum se nanaša na julijanski koledar, drugi je preračunan na gregorijanski koledar (npr. v geslih **Newton** sir Isaac, **Bakunin** Mihail Aleksandrovič).

Opomba: taka, za slovenščino netipična oblika pri pisanju datumov je namerna, saj program ASP omogoča tudi iskanje ločil, torej tudi iskanje po datumi. Pika – kot druga ločila – mora biti v iskalna polja vnešena znotraj zavrtih oklepajev ali s pomočjo posebne tipkovnice (znotraj funkcije "Zahtevno iskanje"); z iskalnim pogojem npr. 22{.}9{.} bo program našel vsa gesla z datumom 22.9.

2.3.4 Okrajšave

Leksikografske okrajšave so kot gesla razložena v leksikonu. To so gesla kot npr. **z.** (zahodni), **oz.** (oziroma), **pos.** (posebej, posebno) ipd.

Standardne okrajšave so opisane v geslih:

- simboli za merske enote v geslu **enote SI**,
- **kemijski simboli** v istoimenskem geslu,
- okrajšave za svetopisemske knjige v geslu **Sveto pismo**.

3 SODELAVCI

3.1 PRI NEMŠKI IZDAJI

Urednika

Wolf KEIENBURG, Rudolf RADLER

Avtorji

dr. Barbara BACKHAUS (*genetika*)
Gabriele BADER-GRIESSMEYER (*moda*)
dr. Elmar BERNHARD (*kultura ju. Azije*)
dr. Karl BINSWANGER (*orientalistika*)
dr. Henning BISCHOF (*predkolumbijske kulture*)
Roland BISCHOFF (*zoologija, kmetijstvo, gozdarstvo*)
dr. Ulrich VON BOCK UND POLACH (*medicina, farmakologija*)
Julius BOHUS (*šport*)
dr. Klaus BORN (*ljudstva*)
Wilhelm BRANDL (*filozofija*)
dr. Kai BRODERSEN (*antična zgodovina*)
dr. Dieter BROSCHE (*strojništvo*)
dr. Rüdiger VON BRUCH (*zgodovina*)
dr. Hans Joachim BRÜNING (*pravo*)
Peter BUDEBERG (*arhitektura*)
Petra CHRISTOHERSEN (*indologija*)
dr. Adolf DENZ (*jezikoslovje*)
Johannes DETERMANN (*tisk*)
dr. Karl DICKOPF (*zgodovina*)
dr. Herbert DINKEL (*zgodovina*)
dr. Uwe EBEL (*nordijska književnost*)
dr. Wolfgang EITEL (*romanska književnost*)
Felicitas ENGLISCH (*filozofija*)
Christian EPPELSHEIM (*kemija, računalništvo, strojništvo*)
Thorwald EWE (*biokemija*)
dr. Eberhard FAHRBACH (*oceanografija*)
dr. Jutta FEIST-KOHLER (*zoologija*)
Ernst FERBER (*vojaško področje*)
dr. Nikolaus FLUELER (*Švica*)
Hannelore FORSTER (*etnologija*)
dr. Ulrich FREITAG (*kartografija*)
dr. August FRÖSCHLE-FIRNMANN (*geografija*)
dr. Jürgen GERSTENMAIER (*pedagogika*)
dr. Elisabeth GIESE (*antična umetnost*)
dr. Gunter GLAUERT (*geografija*)
dr. Stephan VON GNIELINSKI (*geografija*)
dr. Klaus GÖTZE (*medicina, farmakologija*)
dr. Lutz GÖTZE (*jezikoslovje*)
dr. Peter GRÄF (*geografija*)
dr. Hans Joachim GREGOR (*antropologija*)
dr. Erwin GRÖTZBACH (*geografija*)
dr. Carel Ter HAAR (*nizozemska književnost*)
dr. Brigitte HABERER (*nemška književnost*)
dr. Hans HALBEY (*pisave, založništvo*)
dr. Hans-Joachim HÄRTEL (*književnost vzhodne in jugovzhodne Evrope*)
dr. Günther HARTUNG (*kemija*)
Edgar HARVOLK (*etnologija*)
Ursula HERMANN (*tujke*)
dr. Hans HEUSER (*vinarstvo*)
Helmut HILLER (*pisave, založništvo*)
dr. Burkhard HOFMEISTER (*geografija*)
dr. Klaus HORMANN (*geografija*)
dr. Dieter HUHN (*hematologija*)
dr. Fritz JENSCH, M. A. (*glasba*)
dr. Hans KALETSCHE (*zgodovina*)
dr. Wilhelm KALFF (*filozofija, psihologija, pedagogika*)
Hartmut KAMP (*zgodovina*)
dr. Adolf KARGER (*geografija*)
Anne-Rose KATZ-STEINER (*film, gledališče, ples, mediji*)
dr. Gunter KEIZ (*ribištvo*)
dr. Wilfried KELLER (*geografija*)
dr. Günther KIESSLING (*vojaško področje*)
dr. Milan KLIMA (*anatomija, histologija, embriologija*)
dr. Inge-Lore KLUGE (*japonska književnost in umetnost*)
dr. Richard KNERR (*fizika, matematika, igre*)
dr. Hans-Peter KOSAC (*geografija*)
dr. Georg KOSSAK (*zgodovina*)
dr. Christoph KRAIKER (*psihologija*)
dr. Jörg KRÄMER (*glasba*)
dr. Horst KRESS (*embriologija, fiziologija*)
Gudrun KRÜGER (*geografija*)
dr. Annemarie KUHN-WENGENMAYR (*umetnost*)
dr. Fred KURT (*splošna biologija, zoologija*)
dr. Michael LACHNER (*sinologija*)
dr. Amei LANG (*zgodovina*)
Georg LEDIG (*sociologija*)
dr. Karl LENZ (*geografija*)
dr. Barbara LINNER (*judaistika*)
dr. Wolfgang LIPPERT (*botanika*)
dr. Jürgen MARKL (*fiziologija, citologija*)
dr. Adelheid METTE (*indologija*)
Thomas METZGER (*sociologija*)
Klaus MITTERMAIER (*geografija*)
dr. Max MITTLER (*geografija*)
dr. Dorothee MÜLLER (*evropska umetnost*)
dr. Hans-Peter MÜLLER (*teologija*)
dr. Rainer A. MÜLLER (*zgodovina*)
dr. Stefan MÜLLER-KUNZ (*Švica*)
Claus NIEDERMAIER (*podjetja*)
Marianne NUSS (*ljudstva*)
dr. Otto OBERHOLZER (*nordijska književnost*)
dr. Reinhard PAESLER (*geografija*)
Klaus PESTER (*poklici*)
dr. Wolfgang PFEIFFER (*zoologija*)
dr. Ulrich PIETRUSKY (*geografija*)
dr. Albrecht FREIHERR VON PÖLNITZ (*geografija*)
dr. Ingeborg VON POSER UND GROSS-NAEDLITZ (*živilska tehnologija*)
dr. Helmut PRESSER (*pisave, založništvo*)
dr. Holger PREUSCHOFT (*antropologija, paleontologija*)
Signe PREUSCHOFT (*psihologija*)
dr. Leo PRIJS (*judaistika*)
Adam QUINTUS (*tehnika*)
dr. Josef H. REICHHOLF (*ekologija*)
dr. Gisli M. RITZ (*etnologija*)
dr. Albrecht ROESELER (*glasba*)
Wolfgang RÖSSIG (*romanska književnost*)
Horst-Hennek ROHLFS (*geografija*)
Attila J. ROOS (*tehnika*)
dr. Rainer ROTH (*meteorologija, klimatologija*)
dr. Paul RUMP (*gospodarstvo*)
dr. Karl RUPPERT (*geografija*)
dr. Karl-Ferdinand SCHÄDLER (*afriška umetnost*)
Peter-Jochen SCHÄFER (*meteorologija*)
dr. Heinz SCHAMP (*geografija*)
dr. Erhard SCHIEFER (*ugrofiška književnost*)
dr. Helmut SCHINDLER (*predkolumbijske kulture*)
Klara SCHREINER (*psihologija*)
Lothar SCHUCKERT (*zgodovina*)
dr. Walter SCHUMANN (*geologija, mineralogija*)
Robert SPENGLER (*tehnika*)
dr. Walter SPERLING (*geografija*)
dr. Thomas STEIB (*vrtnarstvo*)
dr. Reinhard STEINER (*umetnost*)
dr. Clemens Maria STEUER (*Austrija*)
mag. Heinz STEUER (*geografija, Austrija*)
dr. Gustav STRATIL-SAUER (*geografija*)
Renate STRAUBE (*zgodovina odkritij*)
dr. Wolf TIETZE (*geografija*)
dr. Gerhard TOMCZAK (*oceanografija*)
dr. Lothar TRÄGER (*biokemija, fiziologija*)
Manfred VEIT M. A. (*geografija*)
dr. Friedrich VETTER (*geografija*)
dr. Peter P. WALLER (*geografija*)
Thomas WEYH (*tehnika*)
dr. Hans-Theo WEYHOFEN (*katoliška teologija*)
dr. Ulrich WIECZOREK (*geografija*)
Herbert WIESNER (*nemška književnost*)
dr. Dieter WITT (*živilska tehnologija*)
dr. Klaus-Jürgen ZAADHOF (*bakteriologija*)
dr. Heinrich ZECH (*šport*)
Rolf Andreas ZELL (*genetika, citologija, hematologija*)
Renate ZESCHNITZ (*anglosaška književnost*)
dr. Heinz-Gerhard ZIMPEL (*geografija*)

3.2 PRI SLOVENSKI KNJIŽNI IZDAJI

Urednica

mag. Marija JAVORNIK

Avtorji

Marko ALJANČIČ (zoologija/sesalci, splošna biologija, prevod, priredba)
Bronislava AUBELJ (pregled grških in latinskih imen, nova gesla)
Sašo AVSEC (fizika, kemijska procesna tehnika, splošna tehnika, strojništvo, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Marja BEŠTER (jezikoslovje, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Ivan BELE (kazensko pravo, prevod, priredba, nova gesla)
mag. Zoran BELEC (gozdarstvo, prevod, priredba, nova gesla)
Marjana BENČINA (ameriška, nemška in nizozemska književnost, prevod)
Igor Evgen BERGANT (šport, strokovna redakcija, nova gesla)
dr. France BERNOT (meteorologija, prevod)
Marko BERTOK (ribištvo, strokovna redakcija, nova gesla)
Vida BONAČ (zavarovalništvo, prevod, priredba, nova gesla)
Andreja BRICELJ (medicina, prevod, lovstvo, prevod, priredba)
dr. Jan CARNELUTTI (zoologija/metulji, prevod, priredba, nova gesla)
Iza CIGLENEČKI (medicina, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Bojan DJURIČ (antična umetnost, antična zgodovina, prevod, priredba)
Mojca DOBNIKAR (sociologija, prevod)
Pavel DOLENC (kazensko pravo, prevod, priredba, nova gesla)
Zdenka ERBEŽNIK (filozofija, tujke, prevod, priredba)
Mario FAKIN (splošna tehnika, prevod)
Ljuba FENDE (tisk, prevod, priredba)
dr. Aleš GALIČ (civilno pravo, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Jože GASPERIČ (elektrotehnika, elektronika, strokovna redakcija)
Damir GLOBOČNIK (likovna umetnost, prevod, priredba)
Tinka GOLOB (portugalska književnost, prevod naslovov posameznih del)
Vera GREGORAČ (glasba, prevod, priredba)
dr. Peter GRILC (civilno pravo, prevod, priredba, nova gesla)
Hilda HAŠAJ (nemška književnost, prevod)
Lena HOLMQVIST (nordijska književnost, prevod)
Bogdan HORVAT (zoologija/žuželke, prevod, priredba, nova gesla)
mag. Štefan HORVAT (kazensko pravo, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Božo IGLIČ (kemijska procesna tehnika, strokovna redakcija)
dr. Alojz IHAN (bakteriologija, prevod, priredba)
Breda ILIČ-KLANČNIK (likovna umetnost, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Franc JAKOPIN (romunska književnost, prevod naslovov posameznih del)
dr. Vid JAKULIN (kazensko pravo, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Anton JANKO (nemška književnost, izbor gesel v nemškem geslovníku)
mag. Marija JAVORNIK (rodoslovna debla, prevod)
dr. Frane JERMAN (filozofija, strokovna redakcija, nova gesla)
mag. Boris JESIH (zgodovina, prevod, priredba, nova gesla)
mag. Ludvik JOŠAR (protestantska teologija, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Mihael Jožef TOMAN (zoologija/ribe, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Miha JUHART (civilno pravo, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Branka KALENIČ-RAMŠAK (španska književnost, prevod naslovov posameznih del)
Bojan KAVČIČ (film, prevod, priredba, nova gesla)
Vita KILAR (baltska, italijanska, novogrška, novolatinska, španska, portugalska, južnoameriška, romunska književnost, prevod)
Ida KNEZ (geografija, prevod, priredba)
Marija KNEZ-BERGANT (šport, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Peter KOBE (kazensko pravo, priprava geslovníka)
Borut KORUN, dr. med. (indijanska ljudstva, prevod, priredba)
dr. Janko KOS (slovenska književnost, predlog novih gesel, geslo slovenska književnost)
Nina KOZINC (afriška umetnost, etnologija, prevod)
mag. Metka KRALJ (antropologija, biokemija, genetika, okolje, raziskovalci, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Fedor KREJČI (medicina, preglednica o zastupitvah)
Marjana KRIŽAJ (ples, prevod)
dr. Martina KRIŽAJ-ORTAR (jezikoslovje, nova gesla)
dr. Alojz KRIŽMAN (splošna tehnika, strojništvo, strokovna redakcija)
dr. Ivan KRISTAN (ustavno pravo, prevod, priredba, nova gesla)
Samo KRUŠIČ (splošna religijologija, prevod)
Marko KUMAR (tisk, strokovna redakcija, nova gesla)
dr. Primož KURET (glasba, strokovna redakcija, nova gesla)
Samo KUŠČER (računalništvo, strokovna redakcija, nova gesla)
Jaro LAJOVIC, dr. med. (medicina, strokovna redakcija, fiziologija, prevod, priredba)
dr. Gorazd LEŠNJAK (matematika, prevod, priredba, nova gesla)
Janko LOJEN (splošna tehnika, strojništvo, strokovna redakcija)
mag. Gorazd LOJEN (splošna tehnika, strojništvo, strokovna redakcija)
Janez LUŠTREK (denarne enote, preglednica)
dr. Breda LUTHAR (mediji, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Jože MAČEK (fitomedicina, kmetijstvo, prevod, priredba, nova gesla)
Tadej MARKUN (elektronika, kemijska procesna tehnika, lesarstvo, regulacijska tehnika, prevod)
Vanesa MATAJC (češka, poljska, hrvaška, bosanska, jugoslovanska, ruska, bolgarska književnost, prevod)
dr. Marijan MEDIČ (lesarstvo, pregled prevoda, priredba)
dr. Zdenko MEDVEŠ (pedagogika, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Duška MEH (medicina, prevod, priredba)
dr. Franc MERZELJ (lesarstvo, pregled prevoda, priredba)
dr. Blaž MESEC (psihologija, prevod, priredba, nova gesla)
mag. Helena MIHELČIČ (ekonomija, nova gesla)
dr. Miran MIHELČIČ (ekonomija, nova gesla)
dr. Vekoslav MIHEVC (lesarstvo, pregled prevoda, priredba)

dr. Mira MILADINVIČ-ZALAZNIK (nemška književnost, izbor gesel v nemškem geslovníku)
 Henrik NEUBAUER, dr. med. (ples, prevod, priredba)
 dr. Irena NOVAK-POPOV (slovenska književnost, nova gesla)
 dr. Janez OREŠNIK (jeziki, strokovna redakcija)
 Štefan OŠTIR (kmetijstvo, mekarstvo, prevod, priredba, nova gesla)
 Damjan J. OVSEC (slovanska in slovenska mitologija, nova gesla)
 mag. Jože PAVLIČ DAMIJAN (ekonomija, prevod, priredba, nova gesla)
 Franc PAVLIN (kmetijstvo, nova gesla)
 Franc PEČELIN (vojaško področje, prevod, priredba, nova gesla)
 dr. Zdravko PETKOVŠEK (meteorologija, strokovna redakcija, nova gesla)
 Tomislav PIRC (glasba, pregled gesel, nova gesla)
 dr. Saša PIRKMAIER (lesarstvo, pregled prevoda, priredba)
 mag. Aleš POGAČNIK (filozofija, strokovna redakcija, nova gesla, glasba, pregled gesel, nova gesla)
 Jelka POGAČNIK (koordinacija avtorjev za področje zoologije in botanike)
 dr. Dražgost POKORN (medicina, pregled gesel o prehrani)
 dr. Ada POLAJNAR-PAUČNIK (civilno pravo, priprava geslovníka)
 Milena POLANIČ (indijska, japonska, kitajska, orientalska književnost, prevod)
 Ivan PUCKO (uzhodna Cerkev, prevod)
 Breda RAJAR (moda, prevod, priredba, nova gesla)
 mag. Zdenko RAJHER (vinarstvo, prevod, priredba, nova gesla)
 mag. Pavla RANZINGER (astronomija, prevod, priredba, nova gesla)
 dr. Jože RESNIK (lesarstvo, pregled prevoda, priredba)
 dr. Janez ROTAR (gesla bosanska, hrvaška, makedonska, srbska in črnogorska književnost)
 dr. Vinko ROZMAN (lesarstvo, pregled prevoda, priredba)
 Lidija SAJE (igre, prehrana, prevod)
 Marija SAKSIDA (elektrotehnika, prevod)
 Tomaž SAKSIDA (elektrotehnika, kemijska procesna tehnika, podjetja, prevod)
 Irena SAMIDE (gledališče, založništvo, prevod, priredba, nova gesla)
 mag. Gabrijel SELJAK (botanika/glive, prevod, priredba, nova gesla)
 dr. Vladimir SIMIČ (pravna zgodovina, prevod, priredba, nova gesla)
 dr. Aleksander SITAR (slovenski znanstveniki, nova gesla)
 dr. Ignac SIVEC (zoologija/žuželke, prevod, priredba, nova gesla)
 dr. Peter SKOBERNE (botanika, prevod, priredba, nova gesla, okolje, nova gesla)
 dr. Ingrid SLAVEC-GRADIŠNIK (etnologija, strokovna redakcija, nova gesla)
 Nataša SMOLAR (botanika/alge, prevod, priredba, nova gesla)
 Vid SNOJ (splošna religijologija, strokovna redakcija)
 dr. Ciril SORČ (katoliška teologija, strokovna redakcija, nova gesla)
 Marija STANKOVIČ (tekstil, prevod, priredba)
 Milutin STANKOVIČ (tekstil, strokovna redakcija)
 dr. Lovro STANOVIK (farmakologija, prevod, priredba, nova gesla)
 Rok STERGAR (zgodovina, prevod, priredba, nova gesla)
 Janez STERGAR (urednik za zgodovino, strokovna redakcija, nova gesla)
 Alenka STRDIN (medicina, prevod, priredba, nova gesla)
 mag. Jelka STRGAR (botanika, vrtnarstvo, prevod, priredba)
 Polonca SVETLIN-GVARDJANČIČ (ugrofiška književnost, prevod)
 dr. Alenka ŠIVIC-DULAR (jeziki, strokovna redakcija)
 dr. Neva ŠLJBAR (nemška književnost, izbor gesel v nemškem geslovníku)
 dr. Zmago ŠMITEK (ljudstva, strokovna redakcija)
 dr. Marija ŠTEFANČIČ (antropologija, strokovna redakcija, nova gesla)
 dr. Pavla ŠTRUKELJ (neevropske umetnosti, kulture in religije, strokovna redakcija, nova gesla)
 dr. Jasna ŠTRUS (citologija, embriologija, prevod, priredba, nova gesla)
 Anton ŠTUHEC (strojništvo, prevod)
 dr. Ivan ŠTUHEC (etologija, prevod)
 dr. Matjaž ŠTUHEC (fizika, prevod)
 Hanka ŠTULAR (likovna umetnost, prevod, priredba, nova gesla, dodatki o umetnostnozgodovinskih spomenikih v Sloveniji)
 dr. Kazimir TARMAN (ekologija, strokovna redakcija)
 dr. Nikolaj TORELLI (lesarstvo, strokovna redakcija, nova gesla)
 Borut TRAPEČAR, dr. vet. med. (veterina, zoologija, prevod, priredba, nova gesla)
 Vera TROHA (italijanska književnost, prevod naslovov posameznih del)
 Peter TRONTELJ (zoologija/ptiči, prevod, priredba)
 dr. Ivan TURK (ekonomija, strokovna redakcija, prevod, priredba, nova gesla)
 Marko URBANIJA (katoliška teologija, prevod)
 Pavla URŠIČ-KUNEJ (koordinacija avtorjev za področje glasbe)
 Amanda VALIČ (ribištvo, prevod)
 Štefan VEVAR (gledališče, strokovna redakcija, nova gesla)
 Nada VILHAR (zgodovina, prevod)
 dr. Tomo VIRK (urednik za književnost, strokovna redakcija, nova gesla)
 dr. Jože VOGRINC (sociologija, strokovna redakcija, nova gesla)
 Mateja VRANIČAR (ekonomija, priredba, nova gesla)
 mag. Barbara VREČKO (mednarodno pravo, prevod, priredba, nova gesla)
 dr. Dani VRHOVŠEK (botanika/alge, strokovna redakcija, nova gesla)
 Irena ZAVRL (ekonomija, prevod)
 Damjana ZELNIK (zgodovina, prevod, priredba)
 dr. Aleksander ZIDANŠEK (fizika, prevod)
 dr. Janez ZOR (glagolica in cirilica, preglednica)
 dr. Majda ZOREC-KARLOVŠEK (kemija, prevod, priredba)
 mag. Zvonka ZUPANIČ-SLAVEC, dr. med. (slovenski zdravniki, nova gesla)
 dr. Franci ŽIBERT (ekonomija, strokovna redakcija za področje javnih financ)
 dr. Dejan ŽLJAPAH (gradbeništvo, računalništvo, prevod, priredba, nova gesla)
 dr. Martin ŽNIDERŠIČ (založništvo, strokovna redakcija, nova gesla)

Sodelavci Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti

dr. Metka BÖGEL-DODIČ (ekologija, prevod)
Tamara BOSNIČ (geografija, prevod)
dr. Dragan BOŽIČ (arheologija, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Slavko CIGLENEČKI (arheologija, prevod, priredba, nova gesla)
mag. Franc CIMERMAN (geologija, mineralogija, paleontologija, prevod, priredba, nova gesla)
Borut DROBNJAK (geografija, prevod)
dr. Janez DULAR (arheologija, prevod, priredba, nova gesla)
Jerneja FRIDL (geografija, nova gesla)
dr. Metka FURLAN (indoeuropeistika, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Matej GABROVEC (geografija, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Stanko GRANDA (rodoslovna debla, pregled)
dr. Jana HORVAT (arheologija, prevod, priredba, nova gesla)
Mauro HRVATIN (geografija, nova gesla)
Drago KLADNIK (geografija, prevod, priredba, nova gesla)
mag. Janja KOGOVŠEK (kras, prevod)
dr. Dušan KOS (zgodovina, pisave, prevod, priredba, nova gesla)
Polona KOSTANJEVEC (izgovarjava)
dr. Dušan KUŠČER (geologija, mineralogija, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Oto LUTHAR (zgodovina, prevod, priredba)
Marko MARINČIČ (antična zgodovina, prevod, priredba)
dr. Karel NATEK (geografija, oceanografija, kartografija, raziskovalci, izbor gesel v nemških geslovniki, prevod, priredba)
dr. Milan OROŽEN ADAMIČ (geografija, nova gesla, sodelovanje pri pripravi zemljevidov)
Miha PAVŠEK (geografija, prevod zemljevidov, nova gesla)
dr. Drago PERKO (geografija, strokovna redakcija, nova gesla)
dr. Mario PLENIČAR (geologija, mineralogija, paleontologija, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Andrej PLETERSKI (arheologija, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Francka PREMK (judovska književnost, prevod, priredba)
Veronika ROT (geografija, prevod)
dr. Jurij SENEGAČNIK (geografija, prevod, priredba)
Jurij SENEGAČNIK (geografija, prevod, priredba)
Sonja STERGARŠEK (angleška in francoska književnost, prevod)
dr. Marjeta ŠAŠEL KOS (antična zgodovina, priprava geslovnika, pregled gesel)
Nataša ŠTEFANIČ (geografija, prevod)
dr. Maja TOPOLE (geografija, prevod zemljevidov)
Alfred TRENZ (antična zgodovina, prevod, priredba)
dr. Ivan TURK (arheologija, prevod, priredba, nova gesla)
dr. Dragica TURNŠEK (geologija, mineralogija, prevod, priredba, nova gesla)
Milojka ŽALIK HUZZAN (navodila za oblikovanje gesel in računalniška obdelava gesel; koordinacija med DZS in ZRC SAZU)

S posameznimi prispevki so sodelovali

Franci DERŽANIČ
Aleksander KOGOVŠEK
mag. Igor KRANJC
dr. Ljubica MARJANOVIČ UMEK
Brane NASTRAN
Primož PAVLIN
dr. Boris SKET

Lektorji

Irena ANDROJNA-MENCINGER
Eva BLUMAUER
Nada COLNAR
Vesna ČOPIČ
Tatjana HOSTA
Lidija JURMAN
Ludvik KALUŽA
Tinka Kos
Aleksandra KOZAROV
Marjana LAVRIČ
Dora MALI
Nuša RADINJA
Ana STAREŠINIČ
Đurđa STRSOGLAVEC
Nives VIDRIH
Barbara ZUPAN ROGELJ

Računalniška priprava

AMEBIS, d. o. o.

Knjižni prelom

SYNCOMP, d. o. o.

3.3 PRI ELEKTRONSKI IZDAJI

Urednik

mag. Aleš POGAČNIK

Avtorji

dr. Milan ADAMIČ (lovstvo, strokovna redakcija)
mag. Vladimir ALKALAJ (vinarstvo, strokovna redakcija)
Sašo AVSEC (tehnika, strokovna redakcija)
dr. Matjaž BARBO (glasba, strokovna redakcija)
dr. Andrej BAUER (matematika, strokovna redakcija)
dr. Mihael BRICELJ (farmakologija, mikrobiologija, strokovna redakcija)
dr. Slavko CIGLENEČKI (arheologija, strokovna redakcija)
Tomaž GERDEN (sodobna zgodovina, strokovna redakcija, nova gesla)
dr. Dominik GREGL (letalstvo, strokovna redakcija)
dr. Peter GRILC (pravo, strokovna redakcija)
Mauro HRVATIN (geografija, strokovna redakcija)
Bojan KAVČIČ (film, gledališče, strokovna redakcija, nova gesla)
mag. Drago KLADNIK (geografija, strokovna redakcija)
Suzana KONCUT (romanska književnost, strokovna redakcija, nova gesla)
dr. Nataša KOSELJ (arhitektura, strokovna redakcija, nova gesla)
dr. Miha KOSI (zgodovina, strokovna redakcija)
mag. Črt KOSTEVC (ekonomija, strokovna redakcija, nova gesla)
mag. Adrijan KOŠIR (geologija, strokovna redakcija)
dr. Miha KOVAČ (založništvo, strokovna redakcija)
Matej KRAJNC (glasba, strokovna redakcija, nova gesla)
dr. Ivan KRISTAN (pravo, strokovna redakcija, nova gesla)
Marko KUMAR (tiskarstvo, strokovna redakcija)
dr. Milan LOVKA (biologija, strokovna redakcija)
dr. Zdenko MEDVEŠ (pedagogika, strokovna redakcija, nova gesla)
dr. Blaž MESEC (psihologija, strokovna redakcija)
Jasna MILINKOVIČ (šport, igre, strokovna redakcija, nova gesla)
dr. Barbara MODEC (kemija, strokovna redakcija)
dr. Irena NOVAK-POPOV (slovenska književnost, strokovna redakcija)
Maja ONDRAČKA (fizika, strokovna redakcija)
dr. Andrej PAULIN (metalurgija, strokovna redakcija)
mag. Miha PAVŠEK (geografija, strokovna redakcija)
dr. Drago PERKO (geografija, strokovna redakcija, nova gesla)
dr. Zdravko PETKOVŠEK (meteorologija, strokovna redakcija, nova gesla)
dr. Klemen PODOBNIK (pravo, strokovna redakcija)
Jure POTOKAR (glasba, strokovna redakcija)
mag. Marko PRPIČ (RTV, strokovna redakcija, nova gesla)
Breda RAJAR (moda, strokovna redakcija)
Peter REPOLUSK (geografija, strokovna redakcija)
dr. Tatjana RIJAVEC (tekstilstvo, strokovna redakcija)
Irena ŠAMIDE (germanska književnost, strokovna redakcija)
dr. Andrej E. SKUBIC (jezikoslovje, strokovna redakcija, nova gesla)
dr. Ingrid SLAVEC-GRADIŠNIK (etnologija, antropologija, strokovna redakcija, nova gesla)
Alenka STRDIN (medicina, strokovna redakcija)
Milena SUWA STANOJEVIČ (prehrana, strokovna redakcija)
dr. Marjan ŠIMENC (filozofija, strokovna redakcija)
Goran ŠIŠKA (pravo, strokovna redakcija)
dr. Franči ŠTAMPAR (kmetijstvo, strokovna redakcija)
Nikolaj ŠTRITOF (astronomija, strokovna redakcija)
dr. Ivan TURK (ekonomija, strokovna redakcija)
Marko URBANIJA (religija, mitologija, strokovna redakcija)
Miroslav ULČAR (vojaštvo, strokovna redakcija)
Mimi URBANC (geografija, strokovna redakcija)
dr. Ksenija H. VIDMAR (sociologija, strokovna redakcija)
Tone Vrhovnik STRAKA (književnost, strokovna redakcija)
mag. Nevenka ZABAVNIK-CMOK (živinoreja, strokovna redakcija, nova gesla)
Igor ZABEL (likovna umetnost, strokovna redakcija)
dr. Zvonka ZUPANIČ-SLAVEC (medicina, nova gesla)

Lektorica dodatnih gesel

Tatjana CAPUDER

Obdelava slikovnega gradiva

Samo BOGOVČIČ

Računalniška obdelava

AMEBIS, d. o. o., Kamnik